

D E K R E T

z dnia 26 czerwca 1945 r.

Statut Oficerskich Sądów Honorowych Wojska Polskiego.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. § 1. Oficerskie sądy honorowe powołane są do ochrony godności i honoru oficerów Wojska Polskiego, którzy mają być przykładem cnót żołnierskich, godnie reprezentować ideę Polski niepodległej, demokratycznej i oddziaływać w tym duchu na swoich kolegów, podwładnych i otoczenie.

§ 2. Oficerskie sądy honorowe rozpatrują sprawy oficerów o naruszenie godności i honoru, wyniki między oficerami osobiste zatargi, nieporozumienia i kolizje honorowe oraz sprawy naruszenia przez oficerów porządku i dyscypliny wojskowej, o ile godzą one także w cześć korpusu oficerskiego.

Art. 2. Sędziowie oficerskich sądów honorowych są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli. Przy rozpatrywaniu spraw i wydawaniu wyroków i postanowień kierować mają się jedynie wskazaniami honoru i godności oficerskiej, wskazaniami sumienia oraz przepisami niniejszego statutu.

Art. 3. § 1. Naczelny nadzór nad oficerskimi sądami honorowymi sprawuje Minister Obrony Narodowej.

§ 2. Prawo nadzoru służy ponadto dowódcom jednostek (formacji) i szefom sądów wojskowych przy

jednostkach (formacjach), przy których są utworzone lub których właściwość odnośna jednostka (formacja) podlega, oraz szefom zarządów lub wydziałów polityczno-wychowawczych przy jednostkach (formacjach), przy których utworzone są odnośne sądy honorowe.

§ 3. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli.

Art. 4. Prawomocne wyroki i postanowienia oficerskich sądów honorowych są obowiązujące dla władz wojskowych oraz oficerów i generałów.

Art. 5. § 1. Wszyscy oficerowie w służbie czynnej podlegają oficerskim sądom honorowym.

§ 2. Marszałkowie Polski, Minister Obrony Narodowej, Naczelny Dowódca i Szef Sztabu Głównego nie podlegają oficerskim sądom honorowym.

§ 3. Oficerowie, nie będący w służbie czynnej, podlegają oficerskiemu sądowi honorowemu, o ile na piśmie oświadczą, że poddają się danej sprawie wyrokowi oficerskiego sądu honorowego.

Rozdział II.

Organizacja i właściwość oficerskich sądów honorowych.

Art. 6. Oficerskie sądy honorowe dzielą się na:
a) sądy honorowe dla oficerów młodszych,
b) sądy honorowe dla oficerów sztabowych,
c) sądy honorowe dla generałów.

Art. 7. Sądy honorowe składają się z 10 członków.

Art. 8. § 1. Sądy honorowe dla oficerów młodszych tworzy się:

- a) przy pułkach i równorzędnych jednostkach,
- b) przy dowództwach samodzielnych brygad, dywizji i armii (okręgów wojskowych),
- c) przy komendach garnizonów, zależnie od potrzeby i uznania komendanta garnizonu.

§ 2. Sądy honorowe dla oficerów sztabowych tworzy się:

- a) przy dywizjach i armiach (okręgach wojskowych),
- b) przy komendach większych garnizonów, zależnie od potrzeby i uznania komendanta garnizonu.

§ 5. Sąd honorowy dla generałów tworzy się przy Ministerstwie Obrony Narodowej (Naczelnym Dowództwie).

§ 4. Rozkazem Ministra Obrony Narodowej (Naczelnego Dowódcy) sądy honorowe mogą być utworzone:

- a) przy innych jednostkach (formacjach) i dowództwach, niż zostały określone w §§ 1 i 2,
- b) dla kilku jednostek (formacji) łącznie.

Art. 9. W razie służbowego przeniesienia oficera do Innej formacji (jednostki), powodującego zmianę właściwości oficerskiego sądu honorowego, rozpoczęta sprawa ma być przekazana sądowi honorowemu właściwemu dla tej jednostki (formacji), do której dany oficer został przeniesiony.

Art. 10. § 1. W przypadkach łączności spraw oficerów stopni niższych ze sprawami oficerów stopni wyższych właściwym jest sąd dla oficerów wyższego stopnia.

§ 2. O ile oficer z powodu awansu przeszedł do korpusu oficerów sztabowych albo oficer sztabowy do korpusu generałów, sprawa winna być przekazana właściwemu oficerskiemu sądowi honorowemu dla oficerów sztabowych albo sądowi honorowemu dla generałów.

Rozdział III.

Spory kompetencyjne i wyznaczenie sądu.

Art. 11. Spory o właściwość między poszczególnymi sądami honorowymi rozstrzyga wspólny przełożony formacji (jednostek), przy których dane sądy honorowe są czynne.

Art. 12. Minister Obrony Narodowej (Naczelnym Dowódcą) lub dowódca armii może na prośbę obwinionego lub na wniosek jego przełożonego, posiadającego uprawnienia dowódcy dywizji (równorzędnego) albo też z urzędu przekazać z ważnych przyczyn sprawę do rozpatrzenia innemu sądowi honorowemu tej samej kategorii.

Rozdział IV.

Pomoc prawna.

Art. 13. § 1. Oficerskie sądy honorowe są uprawnione do korzystania z pomocy prawnej innych o-

ficerskich sądów honorowych, a to dla przeprowadzenia poszczególnych czynności, a w szczególności celem przesłuchania świadków poza siedzibą sądu proszącego o pomoc.

§ 2. Jeżeli w miejscu, w którym ma być dokonana jakaś czynność, nie ma sądu honorowego danej lub wyższej kategorii, może sąd honorowy zwrócić się do każdego dowództwa nie niżej dowództwa pułku (równorzędnego) z prośbą o dokonanie tej czynności. W prośbie swej o pomoc prawną, skierowanej do innego sądu honorowego lub do dowództwa, winien sąd honorowy wskazać, jaka czynność ma być dokonana, względnie na jakie okoliczności świadek ma być przesłuchany.

§ 3. Sąd honorowy, proszony przez inny sąd honorowy o dokonanie czynności, wyznacza dla tego celu dwóch członków danego sądu honorowego. Tak samo wyznacza dowódca formacji, proszony przez sąd honorowy o dokonanie czynności, zależnie od kategorii sądu, dla którego odnośna czynność ma być dokonana, dwóch oficerów młodszych względnie sztabowych. Wyznaczeni w ten sposób oficerowie, dokonując zlecone im czynności, stosują się zasadniczo do wskazówek prośby o pomoc prawną. Mogą oni jednakże stosownie do okoliczności, ujawnionych przy przeprowadzaniu zleconej im czynności, rozszerzyć tę czynność także na okoliczności ważne dla sprawy, a w prośbie o pomoc prawną nie wymienione.

§ 4. Prowadzący dochodzenie mogą się zwracać do poszczególnych osób również w drodze pisemnej o udzielenie pisemnych wyjaśnień, potrzebnych sądowi honorowemu.

Rozdział V.

Wybory do oficerskich sądów honorowych.

Art. 14. § 1. Członków oficerskich sądów honorowych w ilości określonej w art. 7 wybiera na przeciąg jednego roku ogólne zebranie oficerów pełniących czynną służbę, którzy podlegają danemu sądowi honorowemu, spośród tychże oficerów.

§ 2. Udział każdego oficera w takim zebraniu jest obowiązkiem służbowym.

Art. 15. § 1. Wybory odbywają się na zarządzenie dowódcy formacji, przy której oficerski sąd honorowy ma być utworzony.

§ 2. Ogólne zebranie oficerów wybiera spośród siebie przewodniczącego.

§ 3. Wybory odbywają się w drodze tajnego, pisemnego i bezpośredniego głosowania.

§ 4. Udział w głosowaniu jest obowiązkiem służbowym.

§ 5. Do ważności wyborów niezbędnym jest, aby wzięło w nich udział przynajmniej trzy czwarte oficerów, uprawnionych do głosowania.

§ 6. Kandydatury może zgłaszać każdy uprawniony do głosowania.

§ 7. Za wybranych uważa się tych oficerów, któ-

rzy otrzymali największą ilość głosów, co najmniej jednak więcej niż połowę ważnych głosów oddanych. Gdy z powodu rozstrzelenia głosów nie został wybrany cały skład sądu, przeprowadza się dla brakującej ilości ponowne głosowanie na kandydatów, którzy w poprzednim głosowaniu nie uzyskali przepisanej większości głosów.

Art. 16. W razie zdekompletowania oficerskiego sądu honorowego mają być zarządzone wybory uzupełniające na resztę okresu, na jaki pozostali członkowie sądu honorowego są wybrani, przy zastosowaniu postanowień art. 15.

Art. 17. § 1. Pełnienie funkcji sędziego w oficerskim sądzie honorowym jest obowiązkiem służbowym. Oficer wybrany może nie przyjąć wyboru lub złożyć mandat jedynie z przyczyn wymienionych w niniejszym statucie.

§ 2. Ponowny wybór na sędziego sądu honorowego po upływie kadencji jest dopuszczalny.

§ 3. Oficerowi, który co najmniej przez dwa bezpośrednio po sobie następujące lata pełnił funkcję sędziego w oficerskim sądzie honorowym, służy prawo nieprzyjęcia ponownego wyboru. O ile po upływie roku od nieprzyjęcia ponownego wyboru oficer taki zostanie znów wybrany, nie może on już nie przyjąć mandatu.

Art. 18. Prawo wybierania członków oficerskiego sądu honorowego nie służy:

- a) oficerom, przeciwko którym toczy się postępowanie karne lub honorowe,
- b) oficerom, odbywającym orzeczoną wyrokiem sądowym karę pozbawienia wolności,
- c) oficerom zawieszonym w służbie.

Art. 19. Nie mogą być wybierani do oficerskich sądów honorowych:

- a) Minister Obrony Narodowej (Naczelnym Dowódcą Wojska Polskiego) i jego zastępcy,
- b) Szef Sztabu Głównego i jego zastępcy,
- c) Naczelnym Prokurator Wojskowy,
- d) przełożony formacji (jednostki), przy której dany sąd honorowy ma funkcjonować oraz osoby, którym w myśl art. 3 § 2 służy prawo nadzoru nad danym sądem honorowym,
- e) oficerowie rezerwy i oficerowie pospolitego ruszenia, nie pełniący służby czynnej,
- f) oficerowie, którym w myśl art. 18 nie służy prawo wybierania członków oficerskiego sądu honorowego.

Rozdział VI.

Ukonstytuowanie się oficerskiego sądu honorowego.

Art. 20. § 1. Po dokonaniu wyborów sąd honorowy zbiera się bezzwłocznie pod przewodnictwem najstarszego stopniem i wiekiem oficera ze swego grona i wybiera w sposób podany w art. 15 spośród oficerów najstarszych stopniem przewodniczącego sądu i jego zastępcę, a spośród oficerów młodszych stopniem — sekretarza. W razie równej ilości głosów rozstrzyga wiek.

§ 2. Wzięcie udziału w tym zebraniu członków sądu honorowego oraz w głosowaniu jest obowiązkiem służbowym.

Art. 21. Skład sądu honorowego po jego ukonstytuowaniu się ogłasza w rozkazie dowódca jednostki (formacji), przy której sąd honorowy istnieje, jak również w rozkazach przez siebie wydawanych dowódcy tych formacji, których oficerowie przydzieleni zostali do sądu honorowego, istniejącego przy innej jednostce (formacji).

Art. 22. § 1. Oficerskie sądy honorowe orzekają w składach po trzech członków, wyznaczanych każdorazowo do danego składu przez przewodniczącego sądu honorowego spośród ogółu członków tego sądu:

§ 2. W składzie sądu honorowego, któremu nie przewodniczy przewodniczący sądu lub jego zastępca, przewodniczy najstarszy stopniem i wiekiem członek danego składu.

Art. 23. Od udziału w charakterze sędziów w danej sprawie honorowej są wyłączeni:

- a) małżonek, krewni obwinionego w linii prostej i w linii bocznej do czwartego stopnia oraz powinowaci do drugiego stopnia,
- b) osoby, które były lub prawdopodobnie będą słuchane jako świadkowie,
- c) podwładni obwinionego oraz jego bezpośredni przełożeni,
- d) osoby, które wniosły doniesienie w danej sprawie,
- e) osoby, które były rzecznikami stron w danej sprawie.

Art. 24. Członek sądu honorowego może żądać wyłączenia go od pełnienia funkcji sędziego w danej sprawie również i z innych przyczyn. Wyłączenia poszczególnych sędziów może również żądać obwiniony. Po zgłoszeniu żądania wyłączenia ma odnośny sędzia wstrzymać się od wszelkich czynności w danej sprawie, aż do decyzji przewodniczącego w kwestii wyłączenia.

Art. 25. O wyłączeniu sędziego rozstrzyga ostatecznie przewodniczący składu.

Art. 26. Na członkach sądu honorowego ciąży obowiązek zachowania tajemnicy faktów, o których dowiedzieli się z tytułu wykonywania swych czynności w sądzie honorowym.

Rozdział VII.

Świadkowie.

Art. 27. Stawienie się na wezwanie do sądu honorowego w charakterze świadka jest obowiązkiem służbowym.

Art. 28. § 1. Od obowiązku złożenia zeznań mogą się uchylić małżonek, krewni obwinionego w linii prostej i w linii bocznej do drugiego stopnia.

§ 2. O ile świadek ma być przesłuchany na okoliczności, co do których związany jest obowiązkiem tajemnicy służbowej, przesłuchanie go na te okoliczności może nastąpić tylko o tyle, o ile zosta-

nie on z tego obowiązku zwolniony przez powołaną do tego władzę.

Rozdział VIII.

Rzecznicy.

Art. 29. § 1. Oficer oddany pod sąd honorowy może przybrać sobie dla obrony rzecznika.

§ 2. Rzecznikiem może być — niezależnie od posiadanej stopnia — każdy oficer.

§ 3. Przyjęcie funkcji rzecznika zależy od woli oficera i nie istnieje żaden obowiązek podejmowania się tej funkcji.

Art. 30. Jako rzecznicy nie mogą stawać:

- a) członkowie tego sądu honorowego, przez który sprawa będzie rozpatrywana,
- b) osoby, które były lub prawdopodobnie będą w danej sprawie słuchane w charakterze świadków,
- c) podwładni obwinionego,
- d) oficerowie, przeciw którym toczy się postępowanie karne lub honorowe,
- e) oficerowie zawieszeni w służbie.

Art. 31. Ofiarowanie i przyjmowanie wynagrodzenia w jakiegokolwiek formie za pełnienie funkcji rzecznika jest niedopuszczalne.

Art. 32. § 1. Rzecznikowi służy od chwili oddania oficera pod sąd honorowy prawo przeglądania znajdujących się w sądzie honorowym akt odnośnej sprawy, sporządzania z nich odpisów w obecności jednego z członków sądu honorowego i prawo do czynienia wniosków w sprawie.

§ 2. Na rozprawie rzecznik staje razem z obwinionym, może stawać w jego imieniu wnioski a w razie nieobecności zastępuje go.

Rozdział IX.

Postępowanie przed oficerskimi sądami honorowymi.

Art. 33. § 1. Oficerskie sądy honorowe wszczynają postępowanie:

- a) na rozkaz właściwego dowódcy,
- b) na skutek postanowienia sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego, w szczególności w sprawach, w których przeciw oficerom było prowadzone postępowanie karne, bez względu na wynik tego postępowania, o ile w działaniu lub zanęchaniu oficera można się dopatrzeć naruszenia godności lub honoru,
- c) na pisemną skargę oficera dotkniętego w swą godność i honorze,
- d) na skutek czyjegokolwiek doniesienia o takich czynach oficerów, które zdaniem wnoszącego doniesienie stanowią naruszenie godności lub honoru.

§ 2. O wszczęciu postępowania przewodniczący sądu zawiadamia właściwego dowódcę.

Art. 34. Przewodniczący oficerskiego sądu honorowego skierowuje sprawę na posiedzenie przy-

gotowawcze w składzie określonym w art. 22 celem rozstrzygnięcia kwestii:

- a) właściwości oficerskiego sądu honorowego,
- b) umorzenia sprawy z braku podstaw do ścigania,
- c) potrzeby przeprowadzenia dochodzenia celem ustalenia stanu faktycznego sprawy,
- d) skierowania sprawy do dyscyplinarnego postępowania,
- e) skierowania sprawy do prokuratora wojskowego,
- f) skierowania sprawy na rozprawę sądu honorowego,
- g) potrzeby wezwania na rozprawę świadków i sprowadzenia dowodów.

Art. 35. § 1. Z posiedzenia przygotowawczego sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie danego sądu.

§ 2. Rozstrzygnięcia na posiedzeniach przygotowawczych zapadają w formie umotywowanych postanowień.

Art. 36. § 1. Po powzięciu postanowienia, zarządzającego przeprowadzenie dochodzenia, przeprowadzi je członek tego sądu, który rozpatrywał sprawę na posiedzeniu przygotowawczym, wyznaczony przez przewodniczącego sądu.

§ 2. Sędzia prowadzący dochodzenia spisuje ze swych czynności protokół, który winien zawierać datę, miejsce i przebieg dokonanej czynności. Protokół ten winien być podpisany przez zeznającego i prowadzącego dochodzenie.

Art. 37. § 1. Sędzia przeprowadzający dochodzenia przedstawia ich wyniki w pisemnym sprawozdaniu składowi sądu honorowego.

§ 2. Skład sądu honorowego rozpatruje wyniki dochodzenia na posiedzeniu przygotowawczym, po czym wydaje umotywowane postanowienie, czy sprawę należy skierować na rozprawę sądu honorowego i z powodu jakich przyczyn, czy też oficer nie ma być oddany pod sąd honorowy.

§ 3. Jeżeli nastąpiło oddanie oficera pod sąd honorowy, może skład sądu honorowego postawić wniosek o zawieszenie odnośnego oficera w czynnościach służbowych.

Art. 38. § 1. Odpis postanowienia, przewidzianego w art. 37 § 2, przesyła przewodniczący sądu obwinionemu i jego przełożonemu.

§ 2. Od chwili oddania oficera pod sąd honorowy przysługuje mu prawo przeglądania akt odnośnej sprawy i sporządzania z nich odpisów w obecności jednego z członków sądu honorowego oraz prawo stawiania wniosków w związku ze sprawą.

Art. 39. Po powzięciu postanowienia o skierowaniu sprawy na rozprawę przewodniczący sądu honorowego w porozumieniu z dowódcą jednostki (formacji), przy której funkcjonuje, wyznacza termin i miejsce rozprawy, wzywa na nią obwinionego i świadków, zarządza sprowadzenie innych dowodów, zawiadamia o dniu i miejscu rozprawy przełożonego obwinionego oraz wyznacza skład sądu,

który ma orzekać w tej sprawie. Powyższe wezwanie następuje w drodze rozkazu wyżej wymienionego dowódcy jednostki (formacji).

Art. 40. § 1. Rozprawy przed oficerskim sądem honorowym są jawne dla oficerów równych i wyższych stopniem od obwinionego. Sąd może ograniczyć jawność rozprawy do pewnej kategorii osób lub ją całkowicie wyłączyć, a winien to uczynić na wniosek dowódcy jednostki lub prokuratora wojskowego.

§ 2. Cała rozprawa w sądzie honorowym odbywa się w obecności obwinionego i jego rzecznika, bezpośrednio i ustnie.

Art. 41. § 1. Przeciw obwinionemu, który mimo należytego doręczenia mu wezwania nie stawiał się na rozprawę i przed jej odbyciem nie usprawiedliwił dostatecznie swego niestawienia, może być rozprawa przeprowadzona zaocznie.

§ 2. O ile obwiniony przed odbyciem rozprawy usprawiedliwił dostatecznie niemożność swego stawienia się na nią, a zarazem wystąpił z prośbą o wyznaczenie innego terminu rozprawy, przewodniczący sądu honorowego może przesunąć termin rozprawy na inny dzień.

§ 3. Powyższe przepisy mają być umieszczone na wezwaniu na rozprawę, wysłanym do obwinionego.

Art. 42. Sprawa, w której nastąpiło oddanie oficera pod sąd honorowy, może być załatwiona tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 43. Rozprawę otwiera przewodniczący sądu sądu składu. Po odczytaniu postanowienia oddającego obwinionego pod oficerski sąd honorowy przewodniczący poucza obwinionego o przysługującym mu prawie zgłoszenia wniosku o wyłączenie sędziego oraz stawiania wniosków co do postępowania, a w szczególności co do przeprowadzenia dowodów.

Art. 44. Po złożeniu wyjaśnień przez obwinionego przesłuchuje się świadków wezwanych na rozprawę jak i na rozprawie powołanych, o ile sąd uzna okoliczności, na które ci świadkowie zostają podani, za istotne dla wyjaśnienia sprawy. Przewodniczący może również zarządzić przesłuchanie na rozprawie świadków, na których obwiniony nie powołał się. Ponadto mają być na rozprawie odczytane dokumenty, potrzebne dla wyjaśnienia sprawy.

Art. 45. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przewodniczący udziela głosu rzecznikowi a następnie obwinionemu.

Art. 46. Rozprawę zamyka przewodniczący, po czym sąd udaje się na tajną naradę, na której obecni są wyłącznie członkowie orzekającego składu.

Art. 47. § 1. Przewodniczący otwiera naradę wzywając członków sądu, ażeby jako ludzie honoru oddali swe głosy bezstronnie wedle obowiązku i sumienia.

§ 2. Następnie przewodniczący, nie wyjawiając swego zdania co do wyników postępowania, przedstawia sprawę krótko i zwięźle i podnosi istotne jej szczegóły, decydujące dla osądzenia sprawy. Po wypowiedzeniu się sędziów odbywa się głosowanie.

Art. 48. § 1. Głosowanie odbywa się w ten sposób, że sędziowie stopniem i wiekiem młodszy głosują przed starszymi. Przewodniczący oddaje swój głos jako ostatni. Żadnemu z sędziów nie wolno uchylić się od głosowania.

§ 2. Najpierw głosuje się nad kwestiami wstępnymi, jak np.: czy sprawa ma być odstąpiona sądowi wojskowemu, czy zachodził potrzeba uzupełnienia dowodów itp., po czym jeżeli nie zapadnie postanowienie odraczające rozprawę, sąd honorowy głosuje nad kwestią winy, a w razie uznania winy — nad kwestią kary. Wyniki tego głosowania stanowią podstawę wyroku sądu honorowego. Jeżeli kilka czynów lub zaniechań stanowi przedmiot postępowania honorowego, co do każdego z nich głosuje się osobno.

§ 3. Wyrok zapada większością głosów i winien być podpisany przez wszystkich sędziów orzekających.

§ 4. Sędzia pozostający przy odrębnym zdaniu co do winy lub kary zgłasza je na piśmie. Zgłoszone zdanie odrębne dołącza się do akt sprawy.

Art. 49. Wyrok sądu honorowego winien stwierdzić:

- 1) że obwiniony nie jest winien naruszenia honoru lub godności oficera, albo
- 2) że obwiniony jest winien naruszenia honoru lub godności oficera przez dopuszczenie się oznaczonego czynu lub zaniechania, za co zostaje ukarany w sposób przewidziany w art. 55.

Art. 50. Po naradzie przewodniczący w obecności składu orzekającego ogłasza jawnie wyrok.

Art. 51. Z przebiegu rozprawy sporządza protokół oficer wyznaczony przez przewodniczącego. W protokole podaje się datę, czas i miejsce odbycia rozprawy, oznacza się sąd i jego skład osobowy, nazwisko obwinionego i jego rzecznika, określenie sprawy i przebieg wszystkich czynności sądu w czasie rozprawy. Protokół podpisuje przewodniczący i oficer spisujący protokół.

Art. 52. Każdy wyrok sądu honorowego musi zawierać:

- a) określenie sądu honorowego i wymienienie członków sądu, którzy brali udział w rozprawie,
- b) wymienienie obwinionego oraz zaznaczenie, czy rozprawa odbyła się w jego obecności oraz czy był obecny rzecznik,
- c) datę i miejsce rozprawy i wydania wyroku,
- d) decyzję z art. 49 pkt 1 lub 2 co do winy, w wypadku z art. 49 pkt 2 karę, którą sąd honorowy wymierzył,
- e) uzasadnienie wyroku,
- f) podpis przewodniczącego i członków składu orzekającego.

Art. 53. Wyrok z uzasadnieniem ma być w ciągu 3-ch dni od ogłoszenia sporządzony na piśmie w formie w art. 52 przepisanej, musi być jaknajrychlej doręczony w odpisie obwinionemu oraz tegoż przełożonemu, który ogłasza go w rozkazie oficerskim. Wy-

rok wymagający zatwierdzenia (art. 56) ogłasza się w rozkazie po jego zatwierdzeniu.

Art. 54. Wyroki i postanowienia oficerskiego sądu honorowego oraz postanowienia przewodniczącego nie podlegają zaskarżeniu.

Rozdział X.

Kary.

Art. 55. § 1. Oficerski sąd honorowy wymierza następujące kary:

- a) upomnienie,
- b) nagana.

§ 2. Oficerski sąd honorowy może wystąpić do właściwego dowódcy z wnioskiem o:

- a) pominięcie w przedstawieniu do awansu,
- b) obniżenie o jeden stopień wojskowy,
- c) skierowanie do oddziału karnego na okres do dwóch miesięcy,
- d) degradację,
- e) degradację i wykluczenie na zawsze z korpusu oficerskiego.

§ 3. Wnioski, określone w § 2, mogą być połączone z karą nagany.

Art. 56. § 1. Wyroki sądów honorowych, zawierające wnioski, wymienione w art. 55 § 2, stają się prawomocne dopiero po uwzględnieniu tych wniosków przez Ministra Obrony Narodowej (Naczelnego Dowódcę), względnie po wymierzeniu przez niego kary.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 sąd honorowy przedkłada akta sprawy wraz z wyrokiem drogą służbową przez dowódcę jednostki (formacji) przy dołączeniu opinii przełożonych Ministrów Obrony Narodowej (Naczelnemu Dowódcy).

§ 3. Jeżeli Minister Obrony Narodowej (Naczelnego Dowódcy) nie uwzględni wniosków określonych w art. 55 § 2, ani też sam kary nie wymierzy, wówczas sprawa zostaje skierowana z powrotem do sądu honorowego, który wydał orzeczenie, lub do innego sądu honorowego, wyznaczonego przez Ministra Obrony Narodowej (Naczelnego Dowódcę) (art. 12) dla ponownego orzeczenia co do kary.

Rozdział XI.

Wykonanie wyroku.

Art. 57. Kary prawomocnie orzeczone wpisuje się do ewidencji i listy kwalifikacyjnej danego oficera oraz do księgi kar i wykonuje się w drodze służbowej.

Art. 58. Kara upomnienia i nagany zostaje puszczona w niepamięć i ulega wykreśleniu, jeżeli od orzeczenia ich minęły dwa lata, a skazany oficer nie został w tym czasie ponownie ukarany przez oficerski sąd honorowy. Kara pominięcia w przedstawieniu do awansu i obniżenie o jeden stopień wojskowy ulega wykreśleniu z chwilą awansu oficera do wyższego stopnia. Kara skierowania do oddziału karnego ulega wykreśleniu, jeżeli od orzeczenia jej minęły cztery lata, a skazany oficer nie został w tym czasie ponownie ukarany.

Rozdział XII.

Wznowienie postępowania honorowego oraz darowanie lub łagodzenie kary.

Art. 59. § 1. Jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności, na podstawie których przypuszczać należy, że skazanemu oficerowi stała się krzywda, należy zarządzić wznowienie prawomocnie ukończonego postępowania honorowego na jego żądanie albo na żądanie jego rzecznika lub ustawowego zastępcy, a w razie jego śmierci na żądanie jego dzieci, żony, rodziców lub jednego z oficerów tej jednostki (formacji), do której zmarły w czasie wydania skazującego wyroku należał.

§ 2. Wnioski o wznowienie postępowania na korzyść skazanego rozstrzyga oficerski sąd honorowy na posiedzeniu przygotowawczym umotywowanym postanowieniem.

Art. 60. Na niekorzyść skazanego oficera dopuszczalne jest wznowienie postępowania na żądanie co najmniej trzech oficerów tej jednostki (formacji), do której skazany w chwili wydania wyroku należał, oraz na żądanie właściwego dowódcy lub prokuratora wojskowego. Wznowienie może nastąpić tylko wtedy, jeżeli obwinienie dotyczy czynu, wobec którego dalsze pozostawanie obwinionego w korpusie oficerskim jest niedopuszczalne, a wyszły na jaw nowe dowody, które albo same przez się albo w połączeniu z poprzednimi mogą służyć do udowodnienia zarzutów, stanowiących przedmiot obwinienia. Żądanie takie jest dla sądu honorowego wiążące.

Art. 61. O ile sąd honorowy postanowi, że postępowanie ma być wznowione na korzyść skazanego lub o ile wznowienia postępowania na jego niekorzyść zażąda uprawniony do tego w myśl art. 60, zostaje przeprowadzona ponowna rozprawa.

Art. 62. § 1. Po rozprawie sąd honorowy wydaje nowy wyrok, który albo utrzymuje w mocy wyrok poprzedni albo uchyla go całkowicie lub częściowo i orzeka na nowo w sprawie.

§ 2. W razie wznowienia postępowania honorowego na korzyść skazanego, sąd honorowy nie może orzec kary surowszej, aniżeli kara poprzednio wymierzona.

§ 3. Odzyskanie stopnia oficerskiego, który skazany posiadał przed wyrokiem skazującym, wymaga zatwierdzenia Ministra Obrony Narodowej (Naczelnego Dowódcy). W tym wypadku mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 56.

Art. 63. § 1. Oficerski sąd honorowy może skazanemu darować lub łagodzić orzeczoną przez siebie karę, o ile skazany zasłuży na to nienaganym zachowaniem się i wzorową służbą, a od czasu wydania wyroku upłynęło w czasie wojny najmniej trzy miesiące, a w czasie pokoju co najmniej sześć miesięcy.

§ 2. Postępowanie w tej sprawie może być wszczęte tylko na wniosek dowódcy jednostki nie-

nieżej dowódcy pułku (równorzędnego) lub na piśmie wniosek co najmniej trzech oficerów i odbywa się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 62 §§ 1 i 3.

§ 3. Wyrok oficerskiego sądu honorowego, dający lub łagodzący karę, ogłasza się w rozkazie oficerskim właściwej jednostki i wpisuje się do ewidencji.

Rozdział XIII.

Uchylanie wyroków i postanowień.

Art. 64. § 1. Minister Obrony Narodowej (Naczelny Dowódca) może z urzędu lub na wniosek osób, którym w myśl art. 3 § 2 służy prawo nadzoru nad danym sądem honorowym, albo na wniosek zainteresowanego oficera, złożony w drodze służbowej, uchylić każdy wyrok lub postanowienie oficerskiego sądu honorowego, w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przepisów niniejszego statutu w postępowaniu lub orzekaniu oficerskiego sądu honorowego albo jeżeli wyrok lub postanowienie opiera się na oczywistej pomyłce.

§ 2. W razie uchylenia wyroku lub postanowienia Minister Obrony Narodowej (Naczelny Dowódca) skierowuje sprawę do sądu honorowego, który wydał wyrok lub postanowienie albo też do innego sądu tej samej kategorii celem ponownego rozpatrzenia i wydania ponownego wyroku względnie postanowienia.

Rozdział XIV.

Sprawozdania z działalności oficerskich sądów.

Art. 65. Przewodniczący oficerskiego sądu honorowego lub jego zastępca składa na ogólnym zebraniu oficerskim zwołanym dla dokonania wyborów (art. 14) sprawozdanie z działalności sądu honorowego za okres czasu, jaki upłynął od poprzednich wyborów.

Rozdział XV.

Przepisy końcowe.

Art. 66. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 67. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy dotyczące oficerskich sądów honorowych.

Art. 68. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Obrony Narodowej.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski

218

DEKRET

z dnia 26 czerwca 1945 r.

Statut koleżeńskich sądów szeregowych Wojska Polskiego.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Koleżeńskie sądy szeregowych są organem społeczności żołnierskiej. Zadaniem ich jest stać na straży porządku i karności żołnierzy, ich czci i godności, oraz stanowić w ten sposób pomoc dla dowódców w utrzymaniu dyscypliny.

Art. 2. Koleżeńskie sądy szeregowców rozpatrują sprawy szeregowców, a koleżeńskie sądy podoficerów sprawy podoficerów, którzy postępowaniem swym lub zachowaniem się naruszają porządek i dyscyplinę wojskową lub obrażają cześć i godność żołnierza polskiego.

Art. 3. Ilekroć statut niniejszy używa w znaczeniu ogólnym określenia „koleżeńskie sądy szeregowych”, mają odnośne przepisy zastosowanie zarówno do koleżeńskich sądów szeregowców, jak i do koleżeńskich sądów podoficerów.

Art. 4. Przy rozpatrywaniu spraw koleżeńskie sądy szeregowych stosują przepisy niniejszego statutu, oraz kładą się wyłącznie poczuciem obowiązku żołnierskiego i sumieniem żołnierskim.

Rozdział II.

Organizacja i właściwość koleżeńskich sądów szeregowych.

Art. 5. (1) Koleżeńskie sądy szeregowców tworzy się dla szeregowców i starszych szeregowców w kompaniach i równorzędnych pododdziałach (bateriach, szwadronach i t. p.).

(2) Koleżeńskie sądy podoficerów tworzy się dla podoficerów w batalionach i równorzędnych oddziałach.

(3) Dla szeregowców starszych szeregowców, którzy pełnią służbę poza swoim pododdziałem oraz dla podoficerów, którzy pełnią służbę poza swoim oddziałem, mogą być rozkazem dowódcy pułku (lub równorzędnego) albo dowódcy garnizonu w miarę potrzeby tworzone osobne sądy koleżeńskie.

Art. 6. (1) Koleżeńskie sądy szeregowych składają się z 5-ciu członków, wybranych na ogólnym zebraniu szeregowców pododdziału względnie pod-